

Po pošti prejemani:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnistvu prejemani:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narednine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 14.

V Ljubljani, četrtek 18. januarja 1900.

Letnik XXVIII.

Iz delegacij.

Minolo soboto in v ponedeljek so delegacije pri proračunu ministerstva za vnanje posle obširno govorili o naši vnanji in notranji politiki. Osobito češki delegatje so ostro prijemali ministra grofa Goluhowskega.

Tako je v soboto v avstrijski delegaciji češki delegat Kaftan v obširnem govoru razpravljal politiko ministra za vnanje stvari. Rekel je med drugim: Trodržavna zveza nalažava Avstriji težka bremena. Čehi sicer zagovarjajo in pozdravljajo prijateljske razmere z Nemčijo, toda nemška država ne sme od zveze z Avstrijo iskati le svojega dobička. Razmere na Balkanu zahtevajo, da Avstrija v sporazumu z Rusijo širi svojo trgovinsko politiko na Balkanu. Toda zadnji dogodki v Srbiji nikakor ne pospešujejo prijateljskih razmer med Avstrijo in Rusijo. Naša vnanja politika je opustila priliko, da bi bila preprečila evropski škandal v Srbiji. Milan je v Srbiji zanetil požar, ki more seči tudi čez mejo. Belgrajska obsodba je krvavo zaničevanje vsake pravičnosti. Takozvani napad je bil povod, da so uničili nadležno stranko, ki pa se je naslanjala na ogromno večino prebivalstva. Milan je hotel uničiti radikalno stranko, toda ustvaril si je nove sovražnike.

Govornik na to graja visoke pristojbine od ladij pri železnih vratih in sploh avstrijsko trgovinsko politiko. Rešitev velikih gospodarskih vprašanj pa je odvisna od notranjega mira v državi. Treba je pred vsem, da so v Avstriji vsi narodi enakopravni. Rimsko carstvo je vsled tega propalo, ker ni poznalo enakopravnosti stanov in narodov, ampak le proste državljane in sužnje. Narodom treba več prostosti, da se morejo razvijati v državnih mejah. Ni čudno, če avstrijski Nemci z nekakim ponosom zró čez mejo, kjer njihovi bratje po jeziku napredujejo v vsakem oziru. A čudno je to, da vzroka nečemu videti in priznati. Vzrok temu duševnemu in gospodarskemu napredku so federalistiške naprave. Država napreduje, ker napredujejo posamezni deli.

To bi bil moral pomisliti grof Goluhowski, predno je svetoval, naj vlada prekliče jezikovni naredbi. A niti prsta ni gnil, ko so češke in poljske delavce iztirali iz Nemčije. Ničesa ni rekel, ko je avstrijski poslanik na Nemškem v Berlinu prisostoval gledališki igri, v kateri se nečuvno smeši češki narod. Čehi pa so dokazali, da se v Avstriji ne more vladati proti njim. Čehi hočejo z Nemci spravo, toda le na podlagi popolne enakopravnosti.

Delegat dr. Ferjančič je na to priporočal drugo železnično zvezo s Trstom, ki bi naravnost vezala češko deželo z morjem. Govornik dalje priporoča popolno vtelesenje Bosne in Hercegovine z državo ter graja ogersko politiko nasproti Hrvatom. Neznosne pa so že razmere v Primorju. Slovence in Hrvate ob Adriji z vsemi silami zatirajo Italijani in Nemci in to se vrši pod varstvom trodržavne zveze. Znani izrek „Nemčija od Sev. morja do Adrije“ je dobil osodepoln pomen za Avstrijo. Ta izrek pa se le tedaj ne uresniči, ako bode krepak in močan slovenski življenj ob Adriji. Primorski Slovanci bode najmočnejša obramba države na jugu. Na drugi strani pa tudi Italija preži na avstrijske pokrajine. V Italiji že računajo, da je Primorje italijanska pokrajina in se kmalu združi s kraljevino. Italijanski poslanec Z...

je »globoko ginjen po občudovanja vrednem vzgledu trdne udanosti primorskih Italijanov do matere in domovine«. Enaki glasovi so se čuli v isterskem deželnem zboru. Irredenta je pognala že globoke korenine in trebalo bo mnogo dela, da se izkorenini. Toda vlada mirno gleda to početje in njeni organi pokrivajo javna dejstva. Tržaški namestnik se izgovarja s hrvaško irredento, ko je vendar znano, da Hrvatje želé boljših razmer le v avstrijski državi. Prepovedala je n. pr. kranjska vlada učenje ruščine, kar žali avstrijska čustva pri Slovanih. Saj vendar učenje tujega jezika ne more biti nevarno za državo. Ako se morajo Slovani posluževati nemškega jezika, potem se jim Nemci posmehujejo; ako pa se hočejo učiti skupnega občevalnega jezika, pa vladi ni všeč. Govornik na to obširno opisuje narodnostne razmere v Primorju ter konča z željo, da bi vlada branila slovanski življenj ob Adriji, ker je ta za državo najmočnejša straža na jugu.

V ponedeljek je predsednik začetkom seje prosil govornike, naj bi se toliko ne pečali z notranjo politiko. Delegat grof Dzieduszycki pozdravlja trodržavno zvezo kot zagotovilo evropskega miru. Avstrija pa bi morala na Balkanu iskati svojih koristij, toda tako, da si ohrani zaupnost balkanskih narodov. Govornik želi, da bi tudi Nemčija in Italija kot zvezni državi varovali avstrijske gospodarske koristi. Le v tem slučaju more zveza biti trdna in trajna. Zato je obžalovanja vredno, da se Nemčija ne ozira na avstrijske gospodarske koristi, in da v Avstriji merodajni krogi še vedno nimajo pravega zanimanja za poljedelske potrebe. Osobito pa Nemčija veterinarno pogodbo z Avstrijo uporablja v to, da jako ovira izvoz živine iz Avstrije. Govornik se zahvaljuje vnanjemu ministru, da je v Nemčiji hitro posredoval v korist izgnanih slovanskih delavcev. Konečno želi govornik, da bi se pomnožilo število avstrijskih konzulov v Prusiji in Ameriki.

Delegat dr. Wolffhardt je zadovoljen, da Avstrija v sporazumu z Rusijo postopa na Balkanu, posebno pa se navdušuje za zvezo z Nemčijo. Vistem smislu govori del. Hofmann. Del. Schneider želi, naj bi avstrijski konzulati priporočali domačo industrijo in obrt, ter graja postopanje Madjarov nasproti Rumunom. Delegat Mettal naglašja, da Nemčija mnogo škodi avstrijskemu poljedelstvu. Nemški trg je za Avstrijo zgubljen.

Na to pa se tržaški delegat dr. Cambon razkorači nad dr. Ferjančičem ter čenča o panslavizmu v Primorju. Po Cambonovem mnenju so on in njegovi somišljeniki najboljši Avstrijci, dočim so Slovani nevarni državi. A dogodki zadnjih let dr. Cambona naravnost bijejo po zobeh in dokazujejo nasprotno. Dr. Cambon je bil tudi toliko predrzen, da je hotel utajiti pismo tržaškega župana predsedniku italijanske zbornice. Dr. Cambon se je tudi hvalil, da zastopa Slovence. Žal, da je to istina, ki osvetljuje neznosne razmere ob Adriji.

Delegat dr. Gessmann graja upravo pri Lloyd, ki ne izvršuje popolnoma svoje naloge. Celó iz južnih krajev trgovci pošiljajo blago v Indijo preko Hamburga, a ne preko Trsta.

Delegat dr. Kramar najprvo polemizuje z levičarji ter naglašja, da je Avstrija...

protivi pomnoženju mornarice. In zveza z Nemčijo, komu koristi? Nemčiji, a ne Avstriji. Ako pa Nemčija išče miru, potem ne ugovarjamo zvezi z Nemčijo. Avstrija pa bi morala v soglasju z Rusijo imeti koristi na Balkanu in v Mali Aziji. Govornik nato razpravlja srbake razmere, a predsednik ga ustavlja. Konečno izjavi: Zvesti in požrtovalni narodi morajo čutiti nezasluzeno preziranje, dočim uporniki dobivajo plačilo. Mi hočemo mir, toda omahuje nam že roka, katero ponujamo v spravo. Z ozirom na razmere v državi moram končati: Quem Deus perdere vult, dementat.

V ogerski delegaciji je delegat Ugron zahteval samostojno ogersko armado ter grajal, da vojna uprava navadno za več milijonov prekorači proračun. Delegat Hollo pa je naglašal, da noben zakon ne določa, naj se vojaki na kontrolnih shodih oglašajo s »hier«. Odgovarjal mu je sek. načelnik Jekelfalussy, nato je delegacija vsprejela proračun.

„Naša straža“.

(Poročilo tajnika dr. J. Brejca.)
(Konec.)

Mnogo obsežnejše in različnejše pa je bilo društveno posredovanje.

Bili smo pravi barantači. K »Naši straži« zatekali so se ljudje z najrazličnejšimi prošnjami; celo ženili smo Slovence z nemškutami, če je kazalo. Poslali smo v neko nemčursko gnezdo na Štajersko slov. šiviljo, v letro slov. knjigoveza, na Koroško slov. občinskega tajnika, posredovali, da se je na štajerski jezikovni meji naselil slov. zdravnik. »Gospodarska zveza« v Ljubljani se je opetovano obračala do nas s prošnjo, da ji preiskrbimo vodje za izvenkranjske gospodarske zadruge. Slovenskim trgovskim pomočnikom smo iskali primernih služb na obmejnih postojankah. Kakor že omenjeno, smo z gmotno podporo pomagali pri ustanovitvi tako nujno potrebnega društva »Naprej« v Gradcu, ki ima kot nepolitično društvo vse hvale vredni namen, zbirati okrog sebe graške Slovence vseh slojev in skrbeti zato, da jih politični valovi graški ne požro. Zbirali in nabrali smo lepo število knjig, ki smo jih vsled prošnje poslali istemu društvu. Posredovali smo dalje v mnogih slučajih pri oddajanju slovenskih gostiln na mejah ter tako skrbeli, da si obmejni Slovenci na važnejših mestih po možnosti ohranijo ali pa pridobijo potrebna zbirališča. Vzlasti v obilnih slučajih je »Naša straža« posredovala pri prodajah slovenskih obmejnih posestev. Z zadovoljstvom konstatujem, da so se obmejni Slovenci vzlasti v tem oziru, ki je za ohranitev naših narodnih mej največjega pomena, tako pogosto in s takim zaupanjem obračali do »Naše straže«. Žal da načelstvu ni bilo mogoče prosilec v vseh slučajih vstreči. Dostikrat se je pripetilo, da nismo mogli družega storiti, nego da smo dotične prodajne ponudbe v slov. časopisih inserirali in potem med prodajalcem in kupci posredovali. Pa vkljub najboljši volji in vkljub mnogostranskemu prizadevanju se nam ni vselej posrečilo, rešiti slov. posestva pred grabežljivim tujcem. Kako nam je krvavelo srce, če nam je kdo pisal, da naj mu preskrbimo za njegovo posestvo slov. kupca, ker bi je sicer vsled neznosnih gmotnih razmer moral prodati — »Südmarki«. In vendar nismo mogli...

ljajo ob jezikovnih mejah, vzlasti ker »Naša straža« še nedostaja denarnih sredstev, da bi ljudem, ki imajo voljo in pogum podati se v obmejne borbe, vsaj s početka z denarnimi podporami priskočila na pomoč!

Če smem sklepati iz skušenj izza kratkega delovanja »Naše straže«, tedaj je nedvomno, da se v današnjih dneh najhujši, najzopernejši in najbrezobzirnejši boj na gospodarskem narodnem polju bje po Štajerskem. Tu Vam napenja nemštvo vse svoje sile, da bi si ohranilo gospodarsko premoč, dobro vedoč, da gospodarsko usunjen narod tudi v drugih kulturnih ozirih ne more prosto dihati, temveč je v vsakem pogledu odvisen od »nad — naroda«. Tu pa se ne da pomagati s samim dobrim svetom in posredovanjem — to nas uči že kratka dosedanja skušnja —, tu je marveč treba gmotno žrtvovati in sicer mnogo žrtvovati. Svoj narodni kapital moramo vreči na slovenske meje, z njim si moramo vstvariti nepremagljive utrdbe, ker sicer smo izgubljeni. V »Naši straži« imamo osnovo, ki nam pomaga do vresničenja te edine rešilne, vzvišene, edine resnično narodne ideje. »Naša straža« mora razpolagati z velikimi svotami, sicer mora njeno delovanje v najvažnejših točkah ostati polovičarsko. Ker že v drugih manj vrednih rečeh tako radi posnemamo svoje severne sosede, posnemajmo jih še v pogledu na resnobno narodno požrtvovalnost. Kapitala, s kojim deluje »Südmarka«, sicer ne bomo dosegli, toda da smo i Slovenci ter Hrvatje sposobni za uresničenje tudi velikih narodnih idej, nam spričujete družbi sv. Cirila in Metoda in sv. Mohorja.

Konečno naj še omenjam, da je »Naša straža« posredovala še v mnogih drugih pogledih vzlasti glede preskrbljenosti in oddaje služb v različnih slučajih z različnim uspehom. Radi prodaje neke naravne krasote na Štajerskem je stopila v zvezo s »Slov. planinskim društvom«, a zaradi prevelikih zahtev prodajalca posredovanje ni imelo zaželenega uspeha. — Da preženem skrb tistim, ki so se bali, da utegne »Naša straža« delati konkurenco družbi sv. Cirila in Metoda, naj mi bo dovoljeno omeniti, da je že v pretečenem društvenem letu »Naša straža« res konkurirala s Ciril-Metodovo družbo, toda le v pasivnem oziru, ker je poleg Ciril Metodove družbe vzela naše en del stroškov ustanovitve in vzdrževanje neke slov. šole na narodno zelo eksponiranem kraju na Štajerskem. (Živahno odobranje) Iz tega dejstva naj slov. svet posname, da »Naša straža« in društvo sv. Cirila in Metoda niste konkurenčni društvi, temveč da je delovanje obeh društev paralelno in da obe društvi v dosego istega končnega cilja med seboj tekmujejo in se spopolnjujejo.

Sklepno mi je še dostaviti, da smo dali društvena pravila v lični podobi natisniti, ter da smo jih v mnogih iztisih razposiljali po Slovenskem na razne domoljube s prošnjo, da agitujejo za društvo in mu nabirajo članov. Tudi mi je prijetna dolžnost, javno zahvaljevati one slov. časopise, ki so radovoljno in brezplačno priobčevali društvena naznanila in inserate. Vzlasti »Naša straža« naklonjenemu časopisu se imamo zahvaliti, da je z 31. julijem 1899 društvo stelo ustanovnikov: v Ljubljani 38, na...

Trstu 4 in na raznih drugih krajih 6. Rednih članov je bilo imenovanega dne: na Kranjskem 450, Štajerskem 270, Koroškem 115, Primorskem 72, na Dunaju 21, v Gradcu 16, v drugih krajih 6. Društvo pa je »Naši straži« pristopilo 35. Skupno število vseh društvenih članov je bilo tedaj 1140. Od tedaj pa se je to število še zdatno pomnožilo.

Sklepam.
Častita skupščina! Vseh nad, ki smo jih mi vsi gojili ob ustanovitvi »Naše straže«, društvo v svojem prvem letu se ni izpolnilo. In tega tudi pričakovati ni bilo. Pač pa je delovanje »Naše straže« prvega pol leta njenega obstoja jasn dokaz o aktualni potrebi takega društva in tudi dokaz, da »Naša straža« — dasi od ranjke kranjske sprave rojeno — vendar ni mrtvorojeno dete, da temveč hrani v sebi vse pogoje za dolgo in živahno življenje. — Pomagajmo tedaj vsak po svojih močeh, da postane možen branik naše domovine! Naj se nihče ne odteguje sveti dolžnosti, podpirati »Našo stražo«, z izgovorom, da je »Naša straža« strankarsko društvo. Gospoda moja! Kdo si upa trditi, da je bilo dosedanje delovanje »Naše straže« v kateremkoli oziru strankarsko? Ne — bodimo resni, kakor se spodobi odraslim ljudem, in priznajmo odkrito, da »Naša straža« ni in ne sme biti ne »klerikalna« ne »liberalna«, ona ni ne kranjsko, ne štajersko, ne koroško in ne primorsko društvo. — »Naša straža« je občaslovensko društvo, ki ne služi in nikdar ne bode služilo nobeni stranki, temveč izključno le koristim in napredku vsega slovenskega naroda. (Vsestransko pritrjevanje.) Pri »Naši straži« je torej prostora za vse, ki so dobre volje. Vsakdo je lahko njen član; kdor pa bi jej iz katerihkoli vzrokov ne hotel ali ne mogel pristopiti, naj jej vsaj ne nasprotuje. To je minimum, ki ga smemo zahtevati od vsakoga, ki se šteje za Slovenca. Gospoda! Nesloga nas je usužnjala, nesloga nas do cela uniči, če se ne spametujemo! Pustimo torej neplodno besedičenje in razdražljive rekriminacije in lotimo se rajši dejanskega dela; kot era močna, neprodorna falanga stopimo na stražo za naše narodne svetinje z geslom: »Bog in narod in zmaga slovenska!«

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. januarja.

Sostava novega uradniškega ministertva je toliko ko dovršena in v soboto nam uradni list dunajski že prijavi dotična imenovanja. Nemški levičarji so »velikodušno« opustili misel na zastopstvo v novi Koerberjevi vladi, ker baje ne polagajo nikake važnosti na ministra brez portfelja. V resnici ta velikodušnost ni posebno velika, kajti nemško liberalna klika bo imela itak dovolj zastopnikov v novem kabinetu, ker bodo razun morda jednega ali dveh članov vsi zvesti pristaši te liberalne klike. Čehe bo vendarle zastopal sekcijski načelnik Režek, Poljaki so pa dobili sedaj nenadno drugega moža v osebi prvega zborničnega podpredsednika Pientaka. Tega moža bodo pozvali v novi kabinet samo radi tega, da prepuste mesto prvega zborničnega podpredsednika nemškim levičarjem. Tudi »konservativci« bodo baje dobili svojega zastopnika v Koerberjevi vladi, toda daleč so ga šli iskat, kakor bi v najbližji bližini ne bilo dovolj izrednih desniških močij. Pozvali bodo barona Call-Rosenburga, sedanjega diplomatskega agenta in glavnega konzula v Zofiji. Odpotoval je že na Dunaj in prevzame trgovinski portfelj, a tudi tržaški namestnik grof Goess ima nekoliko nade na to mesto.

Koerberjevo ministertvo je po poročilih dunajskih listov tako-le sestavljeno: Ministerski predsednik in notranji minister pl. dr. Körber, minister za dež. brambo grof Welsersheimb, železniški minister vitez Wittek, pravosodni minister namestnik baron Spens-Booden, naučni minister vitez Hartel, finančni minister dr. Böhm-Bawerk, trgovinski minister baron Call-Rosenburg, poljedelski minister dvorni svetnik grof Giovanelli, minister za Češko sekcijski načelnik dr. Režek, minister za Galicijo dr. pl. Pientak.

z ministrom Goluhovskim ter s poslancema dr. Ferjaničem in Bulatom, bodoči poljedelski minister Giovanelli se je pa razgovarjal z zborničnim predsednikom dr. Fuchsom.

Delegacija sta včeraj završili svoje delo, skupni državni proračun v celem svojem obsegu je vsprejet nespremenjen, kakor ga je predložila skupna vlada. Ta se je pa delegatom tudi primerno zahvalila, posebno iskreno zahvalo je izrekel skupni finančni minister Kallay ogerski delegaciji, ki je več proračunov vsprejela kar brez vse debate. Govorilo se je, posebno v avstrijski delegaciji, res precej in oglašil se je z malo izjemo večinoma vsak delegat ter naštel deloma res opravičene pritožbe glede zunanje politike, uprave v armadi, mornarice in uprave Bosne ter Hercegovine, a doseglo se je s temi govori toliko kot nič, govorilo se je samo skozi okno. Zastopniki skupne vlade so sicer poslušali poslance, ker so jih morali, a ozirali se niso dosti na noben govor.

Los von Rom gibanje in državno sodišče. Niže avstrijsko namestništvo je pred nekaj časom razpustilo društvo protestantov na Dunaju radi protirimske agitacije in, ko so se prizadeti pritožili na ministerstvo, je tudi to potrdilo odlok namestništva. Prusaško - protestantski neodrešenci pa niso mirovali in vložili so novo pritožbo na državno sodišče, ki se je včeraj pečalo s to zadevo in pritrdilo umenu pritožnikov, naglašujoč, da sta namestništvo in ministerstvo prekršila politično pravo glede snovanja društev, ker imenovano društvo s svojo protirimsko agitacijo ni prekorajšilo štatutarnega delokroga. Pripomnilo se je tudi v odloku, da se Dunajčanje zanimajo (!) zato društvo, to da dokazuje prestop nekaterih k protestantski veri. — Te razsodbe so dunajski židovski liberalci grozno veseli, kar smatrajo ta odlok za nekaj udarec avstrijskim katoličanom, ogromni večini avstrijskega prebivalstva v katoliški Avstriji. Morda imajo prav.

Španska Sitvelova vlada razpolaga v obeh zbornicah se s precejšnjo večino, tako da bi se radi tega ne bilo treba umakniti tako kmalu. To je pokazalo pred nedavnim tudi glasovanje o predlogu vojvode Veragua glede kontrole finančnih organov pri izdatkih za mornarico, ko je bil ta predlog odklonjen s 109 proti 72 glasovom. Manj naklonjene so pa vladi razne trgovinske in obrtne zbornice. Na shodu v Valladolidu se je to jasno videlo. Sklenila se je resolucija, v kateri se izraža prepričanje, da ni nikakega upanja več odsedanjega stališča osrednje vlade, ter se je izjavilo, da se vsi trgovski krogi združijo v protivladno zvezo. Jednakih nazorov je tudi večina ostalih zbornic.

Knjige in časopisi.

Dom in Svet. Št. 2., leto XIII. V tem zvezku nadaljuje profesor dr. Lampe razpravo o lepoti; v uvodu navaja, kaj so razni modrijani mislili o lepoti; prične s Platonom in konča ta pregled z Nordau-om. Na to prične z razpravo samo ter podaja pregled stvarij, katere imenujemo lepe. — V pripovednem delu nadaljuje Mirovič povest: »Za naroda«, Pavlina Pajkova novelo: »Uslišana«. Janko Barle je prišel v tem zvezku podajati drobtine, in sicer dve prikupni sliki: »V božični noči« in »V mreži«. — Dr. Krek nadaljuje: »Socijalne pomenke«, pojasnjujoč socijalno gibanje na Angleškem in v Ameriki. — Pesniški del nam podaja tri lepe pesmice, izmed katerih je posebno krasna pesem Silvina Sardenko: »Na pragu v življenje«. — Tudi ta zvezek krasi več prav primerno izbranih slik. — »Dom in Svet« velja za celo leto 8 K 40 h ter se naroča pri dr. Fr. Lampe-tu, Marijanišče, Ljubljana.

Slovenski čebelar. Št. 1., letnik III., urejuje Fr. Rojina. Izhaja po enkrat na mesec, za ude »Slovenskega čebelarskega društva« brezplačno. A. Žnideršič objavlja pesem o čebeli. Tako vzorna živalica, kakor čebela, res zasluži, da jo pesem proslavlja, vsaj kakor pravi ta pevec: To čudežen zares je svet, v skrivnosten plašč ljudem odet, a del le večne harmonije, ki v stvarstvu večnem večno žije. — H. Likar podaja navodila k umni čebeloreji, znani čebelar ljubljanski P. Pavlin daje nasvete o pripravljanju lesa za panove. — Med naznanili se omenja, da da tvrdka Jul. Bettelheim, Wien I/1, Bockgasse 2, išče večje zaloge čisto rumenega

Nova hrvatska lista. V Mostaru bode prišel izhajati jedenkrat na mesec list: »Krišćanska obitelj«, poučni in zabavni list za hrvatsko ljudstvo. Cena listu bode 3 krone na leto, za učitelje in delavce samo 2 kroni. — V Zagrebu je prišel izhajati list: »Naša zveza«, glasilo hrvatskih čizmara, kožara, krznara, mesara, opančara, postolara, semenara i sedlara. Ta strokovni list izhaja vsako saboto in velja na leto 6 krom.

Drugi redni koncert »Glasbene Matice«.

Ondriček zopet v Ljubljani! Ta radostna vest je prešinila pred nekaj dnevi vse za umetno glasbo se zanimajoče kroge ne le v Ljubljani, ampak tudi po deželi. Ni čuda! Saj se ga še dobro spominjamo slovanskega Paganina, kako nas je pred leti očaral s svojim čarovitim sviranjem. Sedaj pa se vrača s svojih umetnostnih potovanj mej sorodne brate, da jim zopet nudi užitka čiste umetnosti, kakršnega pri nas glasbeno uho malokdaj čuje. In res je pokazalo sinoči slovensko občinstvo v polni meri, kako čista svetovnoznanega Ondrička: velika dvorana »Narodnega doma« je bila napolnjena do zadnjega kotička. Radovedni smo bili, kako se je umetnik po zunanje izpremenil, odkar ga nismo videli. Ista čvrsta postava, samozavesten nastop, okrog glave košat grm kodro, v roki pa svoje čarobne gosli, vse kakor nekdanj, le da je iz mladeniča postal mož, ki se je umiril, mož, ki nastopa v svesti si svojega umetniškega znanja, svoje glasbene slave. Prišel je z J. Rafflovo »Suite« za gosli s spremljevanjem glasovira. V prvem stavku je umetnik igranje pokazal svojo nepopisno spretnost, v drugem pa je začel navzočnike z arijo, ki se je milo-čuteče izlila pred poslušalec, kakor rahlo-topeča srčna struna, katero zna ubrati o pravem trenutju pravi umetnik. V tretjem stavku — finale — je nekako združil oba poprejšnja bodisi v prednašanju bodisi v čuvstvovanju. Nadalje nam je podal J. S. Bachov preludij v g-mol in fugo v d-mol. Tu se je pokazalo, kaj premore violina sama v rokah umetnikovih. Zlasti se je v fugi pokazala čudovita umetniška moč, ki zna vlti raznim imitacijam in varijacijam najraznejših glasbenih boj. V Smetana-Ondričkovi »Fantaziji« pa se nam je predstavil umetnik tudi kot skladatelj, ki je zbral in razvrstil in s čudovito umetniško silo proizvajal, kakor ravno njegovemu geniju ugaja, najlepše točke iz »Prodane neveste«. Zavedali smo se, da je umetnik zložil to kompozicijo zase, da je v njej pokazal čarobno svojo umetniško tehniko, katere nastopa ob njegovem sviranju v poljubnih prikazih, zdaj skakaje, zdaj vezaje, zdaj v burnih pasajah, zdaj v dolgem postanku, zdaj v močnem fortissimo, ki napolni veliko dvorano s polnim glasom, a kmalu nato — morendo — mineva, da se naposled čuje v najtišjem pianissimo kakor umirajoč odmev glasu iz drugega, boljsega sveta.

To vam je samo nekaj cvetic iz lovorovega venca našega umetnika. Ondriček se po pravici sme imenovati slovanski Paganin. On igra mirno, igraje in vse na pamet; iz njegovega sviranja spoznaš na prvi hip, da je violina najbližja človeškemu glasu. Hvaležni mu moramo biti Slovenci, da nas je zopet obiskal, in v tem pogledu tudi iskreno zahvalo »Glasbeni Matici«, ki nam ga je izprosila. Občinstvo kajpada ga je takoj pri prvem nastopu burno izzivalo; po prvi točki mu je poklonila učenka »Glasbene Matice« lovorov venec s trobojnim trakom. Ob vsaki nadaljni točki pa se burno ploskanje ni hotelo poleči toliko časa, da je umetnik pridodajal še jedno točko za nameček. Omenjati nam je jako pohvalno tudi g. pianista z Dunaja, V. Klaseňa. Najprej treba zabilježiti, da izvrstno razume svojo nalogo, kadar spremlja violinista. Občudovali smo ga, kako se je znal zatajevati v svojih prstih, da ne bi zatopil niti jednega glasu na violini. Divili pa smo se tudi njegovemu mlademu talentu, ko se nam je predstavil samostojno v Schüttovi »Reveriji« in v Chopinovi »Polonezi«. Občutno sviranje in spretnost sta dve svojstvi, ki jamčita mlademu učencu glasbene umetnosti sijajno bodočnost.

Pevske točke so seveda sinoči — kar je naravno — morale stopiti nekako v ozadje. Naj se nam ne zameri, ako odkritosrečno

krajši program. Prav je, če »Glasbena Matica« teži za popularnostjo, veseli nas tudi vselej, ako moremo — kakor tudi sinoči — registrirati napredek v glasbeni soli, zlasti zato, ker nam je koncertni vodja predstavil toliki broj nadobudne mladine, vežbajoče se umetnega petja. A vendar le mislimo, da v Ondričkov koncert taka šolska produkcija ne sodi. Naše mnenje je, da bi bilo bolje, da je »Glasbena Matica« predstavila pevske točke šolskega zbora na poznejši čas; odločila pa naj bi bila pevskega zboru še jedno točko in dovolj bi bilo. Toliko v blagohotno uvaževanje. Sicer pa radi pripoznamo, da je v »Glasbeni Matici« jako živahno gibanje; temu priča so bile tudi sinočnje pevske točke, ki so le na čast g. koncertnemu vodju.

Naj omenimo naposled še to, kar nas je jako veselilo, da se je koncerta udeležilo tudi mnogo gospodov in gospej z dežele. Zlasti sta bili gorenjski mesti Kranj in Loka častno zastopani.

K.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 18. januarja.

Osebnost. Deželnemu predsedniku baronu Heinu je včeraj precej odleglo. Sicer ga še muči kašelj, a mrzlica je ponehala.

Predavanje v »Katol. domu«. Sinoči je članom »Slovenske kršč. soc. zveze« predaval državni posl. dr. Žitnik o postanku avstro-ogerske nagodbe in njenih gospodarskih posledicah za Avstrijo. Vsebinsko poročila objavimo prihodnjič. V sredo bode predaval g. dr. Aleš Ušeničnik.

Volivski shod bode prihodnjo nedeljo 21. t. m. ob 4. uri pop. v Šmihelu pri Št. Petru na Notranjskem. Poročal bode državni poslanec dr. Žitnik o delovanju državnega zbora.

Shod »Slovenskega katol. delavskega društva« v Ljubljani bode prihodnjo nedeljo 21. t. m. pri Ferlincu. Začetek ob 4. uri popoldne. — Občni zbor društva bode 28. t. m. ob 1/10. uri dopoldne v Katol. domu.

Imenovanje. Imenovan je fin. tajnik g. H. Niek erl pl. Ragenfeld fin. svetnikom in višji davčni nadzornik g. I. K o n s c h e g g fin. tajnikom.

Dr. Tavčar v družbi celjskega Mravлага. Po pobratimstvu, katerega je sklenil dr. Tavčar z baronom Schwegljem in dr. Schafferjem, poiskal je k svoji zvezi še tretjo lepo dušo, katero je srečno našel mej celjskimi hajlovci v osebi dr. Mravлага. Temu Mravlagu je dr. Tavčar, kakor »Tagespost« poroča, izročil svoje pozdrave shodu spodnještajerskih nemškutarskih trgovcev, češ da bode, kakor je dr. Mravlag naznanil shodu, s svojo stranko podpiral njihove težnje. Kake so te težnje, to štajerski Slovenci dobro čutijo. Že naprej je dr. Tavčar naročil dr. Mravlagu, da se bode pridružil sklepom nemškutarskega shoda. Mož, ki se druži s celjskim Mravlagom, je v Ljubljani starosta »Sokolov« Ni še davno, ko je ta mož pisaril v »Narodu«, da so zadruga na obmejnih krajih potreba slovenskega naroda. Na to je sedaj pozabil, ker njegova nemško-slovenska zveza se — redi.

Protestantska agitacija v Ljubljani. Protestantje postajajo na Kranjskem vedno bolj najivni. Ribarji v kalni vodi kranjskega prepira ter sanjajo, da se jim bode posrečilo pomnožiti malo številce Lutrovih Kranjcev. Sedaj so osnovali v Ljubljani »Verein christlicher junger Männer«. Ustanovni shod je že bil. Udeležilo se ga je precej mladih mož, ker pod naslovom ni povedano, da tiči za društvom protestantski pastor. Društvo bode prirejalo »poučna predavanja«. Ta »predavanja« pa menda ne bodo pod nadzorstvom, kakor so vsa ostala predavanja, vsaj tako upajo protestantje. Na ta način bi brez nadzorstva pri predavanjih lahko blatili katoličane, kakor bi hoteli. Pričakujemo, da vlada napram tem predavanjem postopa, kakor v drugih slučajih.

Z Gorenjskega 16. t. m. Ko sem danes pregledoval po pošti došle liste in pisma, sem zagledal na finem papirju — in to je tudi vse — ime »Gorenje«, politični in gospodarski list. V taki obliki pošiljajo k nam razne firme svoja priporočila za štacune, gostilne itd. In tale

renjce! Kot pristen gorenjski rojak javno protestujem proti takemu zastopniku! Ne bodite no sitni in smešni. Vnanjost tega lista, kar se tiče tiska, je pod vsako kritiko, o vsebini pa deklamujejo naši vrabci, ker so jo že tolikrat slišali. »Dolgo, dolgo je trebalo, predno se je goreča (požarna bramba na noge!) želja izpolnila« pravi v programu — jaz pa pravim in vsi, ki smo ta tiskani nestvor videli: Kaj pa je še tebe treba bilo? Ali misli urednik »Gorenjca«, da mi Gorenjci nič ne beremo? Učiti nas hoče gospodarstva, pa ne pomisli, da na stotine »Kmetovalcev« zahaja med nas, ki smo bili doslej na glasu, da nismo zadnji v gospodarstvu. Ali nas misli res »farbat« g. Ciril? Kaj, ko bi bil vzrok drugje? Pa zaman, na tako »vabo« se še na v a d n i kalin ne vjame! Mi vemo, kdo za tem grmovjem žvižga! Gospodarij, katerim pošiljate list na ogled, se strmeč poprašujemo, čemu med gospodarske zadeve kar še tole vržete, da čez šolo in učitelje ne pustite zabavljati. Za Boga! Kaj pa hočemo mi Gorenjci šoli in učiteljstvu? Ali ne vidite krasnih stavb za šole iz naših žuljev, da že omagujemo? Klečeplazimo pa Gorenjci pred nikomur! Vsakomu, kar mu gre, in nič več in nič manj!

Gorenjski kmet.

Z „Narodovega“ gnojišča. Sobotni »Narod« piše v listnici uredništva: »Na Vaše vprašanje, če je res, da se bodo v škofovih zavodih moški učili kuhati, da ne bodo gospodi tajmoštri imeli s kuharicami toliko sitnosti in predbacivanja, Vam ne vemo od govoriti. Vprašajte v knezoškofijskem ordinariatu. Mislimo pa, da bi gospodje fajmoštri niti krajcarja ne dali za škofove zavode, če bi jim vzgajali kuharje«. — Propalice naj nižje vrste so še pravi vzorniki nasproti ljudem, ki so zmožni take pisave.

Iz št. Vida pri Zatičini se nam piše: Storili smo en korak dalje v krščansko socialni organizaciji: osnovali »Kmetijsko društvo«, registrovana zadruga z omejeno zavezo, ki bo tukajšnjemu ljudstvu poleg »Bralnega društva« ter »Posojilnice in Hranilnice«, kojih delovanje se krepko čuti, gotovo v največjo korist. Zadruga je že vpisana v zadrugi register in pravila potrjena; v kratkem društvo prične delovati. Z Bogom za narod!

Volilni boj na Goriškem. Z Goriškega nam pišejo: Volilni boj divja na vsej črti. Volitev volilnih mož je bila v mnogih krajih precej burna. Konečni izid še ni znan. Vsaka stranka ve poročati o za njo ugodnih volitvah. Nad vse pa se po stari navadi šopiri »Soča«, ki poroča, da ji je na Tolminskem zagotovljena $\frac{3}{4}$ ška večina. V goriškem okraju upa na $\frac{3}{4}$ sko večino in na Krasu pravi da bodo $\frac{3}{4}$ za stranko »Soče«. V resnici pa je stvar nekoliko drugača. Pa recite, da Gabršček nima patenta za »farbanje«. Sočin kandidat je dr. Stanič, katerega pa še vedno »Soča« proglašja za samostojnega, nad strankami. V resnici pa je že vse lepo dogovorjeno in vrejeno. Izpolnjeni so že tudi vsi pogoji, ker znano je, da Gabršček nikomur ne dela tlake, marveč se pusti pošteno plačati. Da Stanič ni kandidat firme Tuma-Gabršček, je le pesek v oči volilcev. Najžalostnejšo ulogo v tem boju igra »Sloga« in nje glasilo. Ko gre »Soča« z vsem ognjem v boj za svojega kandidata, »Gorica« ostaja hladna in vodena. Nima krepke besede ne za kandidata »Sloge« ne proti kandidatu nasprotni stranke. Hudo bombo pa je podvrgel »Slogi« Gabršček, ko je v zadnji »Soči« objavil, da je dr. Gregorčič še v ponedeljek 9. t. m. v ime »Sloge« kandidaturu ponujal dr. Staniču. Tudi popreje je dr. Gregorčič ponujal kandidaturu dr. Staniču, kar je dr. Stanič sam povedal raznim gospodom. Bojimo pa se, da je Berbuč res le navidezni kandidat, ter da bode dr. Gregorčič proglasil Staniča za kandidata »Sloge«. Ako se to vresniči, potem je »Sloga« pokopana. V teh resnih časih pa vendar še dovtip ni izumrl; tiskarnar Andrej Gabršček se bo obesil dne 29. t. m. na Travniku, ako bode voljen državni poslanec g. prof. Berbuč. Tako je baje sam naznanil v nekem javnem lokal. Goriški župan za ta dan priredi sedeže in stojišča na Travniku, katerih dohodek pripade »Šolskemu domu«.

Občni zbor društva »Šolski dom« v Gorici bode v četrtek dne 1. febr. 1900 ob 4. uri v Šolskem domu.

V Iderskem pri Kobaridu so našli v nekem seniku obešenega nekega neznanega človeka. Starost njegova bi bila od petdeset do šestdeset let.

Zabavni večer društva rokodelskih učencev je privabil v nedeljo večer polno odličnega občinstva v dvorano rokodelskega doma. Gospod A. Stroj je v lepem govoru razkladal, kako društvo skrbi za vzgojo in napredek svojih članov, in se pohvalno izrazil o dobrih uspehih. K sklepu priporočal je mladeniško društvo naklonjenosti prijateljev in dobrotnikov. — Nastopila sta potem dva deklamatorja z veliko vnemo in moškim nastopom. — Glavna točka je bila Finžgarjeva veseloigra »Kje je zaklad?« Igra je zanimivo sestavljena, dejanje precej zapleteno, zato pa za diletante ni lahka. Igralci so v kljub temu prav vrlo izvršili svoje vloge. Vlasti Kolomajnar je bil v mački in igri na vrhu kot čarodej. Krepko sta mu stala ob strani učitelj in krojač. Kmet s sinoma in njegovi sosedje so bili dobro kostumirani in so se krepko držali. Vsem gre zaslužena pohvala, ne izvzemši birača. Temu je sledila prosta zabava, ki je prinesla mnogo smeha in marsikomu tudi dobička. Čisti dobiček tega zabavnega večera je odmenjen za škofove zavode. Lep namen in posnemanja vreden. Mladeniško to društvo krepko stoji in lepo napreduje, stori prav veliko dobrega, zato je vredno vsestranske podpore.

—e—

Gradec ne slovi posebno radi povprečne npravnosti svojih prebivalcev. Statistika poroča, policijskih in sodnijskih preiskav in kazni in raznih bolezni ni baš laskava za Gradčane. To dejstvo je vsakemu, kdor pozna graške razmere, lahko umevno. Graški matadorji napadajo v govorih in časnikih o vsaki priliki vse, kar diši po veri. Graško ljudstvo je versko mlačno, če ne že veri naravnost sovražno. Brez vere ni npravnosti. To se kaže v Gradcu. Prirejajo se vsak teden veselice v velikem stilu, ki bi bile drugod z ozirom na npravnost prepovedane. Ljudstvo samo jih je krstilo za »fleischmarkt«. Ni tako redka navada v Gradcu, da dobivajo ženski posli mesto večerje — vežnih vrat ključ, da se lahko potepajo po noči. Tudi med višjimi sloji je dosti gnilega. Nič čudno, saj če bi bili ti dobri, ne bi vladala med širšimi sloji tolika demoralizacija. »Gruzer Montagszeitung« piše, da so oblasti prišle na sled veliki družbi iz »boljših« stanov, ki je uganjala npravnostne pregrehe in prestopke, kakeršne popisuje Hammerling v svojem »Ahasveru«, ki so značilni za Nerovo dobo v propalem Rimu.

Shod živinorejcev novomeškega sodnega okraja bode dne 5. februarja ob 2. uri popoldne v hiši katol. družbe rokodelskih pomočnikov v Novem mestu. Posvetovali se bodo o premembni pravil za ustanovitve zavarovalnice za govejo živino.

Tifus mej vojaštvom se je zopet pojavil v Pulju.

Srečni iredentovci. V Trstu vlada veliko veselje. Iredentovci so dobili vest, da se skoro Trst in Rim telefonično zvežeta.

V Ameriko se je izselilo v minoletem letu iz črnomaljskega, novomeškega in kočevskega okraja 730 oseb.

Rokovnjaštvo. Poroča se nam: Na Gojzdu pri Kamniku so nekateri malopridni fantje napadli v noči od 7. na 8. t. m. vas Laze. Pri Strohonju so vlomili skozi okna v hišo. Domači so jim komaj ušli na drugo stran in pod streho. Razbili so mizo, stole, sklednik, podobe, obleko razmetali in še slamnato streho razdrli med divjim vpitjem in preklinjanjem. Po drugih hišah so okna razbili, vodnjake pokvarili in plotove razdrli. Strah je bil velik.

Nesreče v Ljubljani. V Miličevi tiskarni utrgal je stroj vajencu Pezdurju prst. — Ponesrečil se je strojni delavec Josip Orešnik v tovarni g. B. Stroj mu je zdrobil levo roko. — Tukajšnjega mesarja Ivana Selana so pripeljali v blaznico. — Mestni revež Edvard Leutgeb je s hodnika pri skladišču juž. kolodvora tako nesrečno padel, da so ga morali prepeljati v bolnico.

Premogarji na Sp. Štajerskem so že opetovano zahtevali boljše plače ter pretili s štrajkom. Te dni se je pri okr. glavarstvu v Celju vršil razgovor o delavskem gibanju v Trbovljah in Zagorju. Razgovora sta se udeležila ravnatelj Wriessnigg iz Za-

gorja in zastopnik premogarjev. Ravnatelj je baje zapretil, da bode delo ustavljeno, ako delavci nagajajo; pač pa jim je obljubil zboljšanje plač. V nedeljo se dogovori končajo.

Otrok pod omaro. V Zagrebu so dobili pod omaro v neki gostilni mrtvo otroško truplo. Dokazalo se je, da je bil otrok nasilno umorjen. Prijeli so deklo, Rozo Hrestak, ki je priznala, da je povila dete ter je umorila. Nečloveška mati sedi sedaj v zaporu.

Poboj v vodmatski kavarni. Vodmat je postal zelo »nobe«, odkar imajo Vodmačani čast, plačevati davke v mestno blagajno ljubljansko. Da bi konkuriral Vodmat z mestom, dobil je kavarno. V tej kavarni je včeraj pil prvi natakak gostilne pri »Slonu«. Zapel se je v prepir, ki se je skoro povzdignil do poboja. Natakak leži težko pobit v bolnišnici.

V Ameriko jo je hotel popihati Janez Mušič iz Bistrice pri Črnomlju. Ker pa ni imel potnega lista in se je hotel odtegniti vojaški službi, ga je na tukajšnjem južnem kolodvoru zasačil policaj in izročil deželnemu sodišču.

* * *

Neveljaven zakon. »Politik« piše: Početkom minulega leta je moral ordinarijat v P. odločiti glede nekega zakona. V mestu D. je stanovala lepa dekle Marija G., koja je hotel poročiti Jurij M., sin bogatih starišev, ki so pa branili, ker dekle ni bilo na dobrem glasu. Ali lepa Marija si je znala pomagati. Z nekim Jožefom F. je šla v župnišče radi oklicev. Potem sta prosila, da bi ju smel poročiti župnik v K., kjer sta hotela tudi ženitnino napraviti. Dovoljenje sta prejela. A k poroki ni prišel Jožef F., marveč Jurij M. in župnik, ne vedoč, da je prišla druga oseba, ju je poročil. Poročenca sta bila zelo vesela, ne pa stariši, ki so takoj poskrbeli, da nista mlada »zakonska« skupaj stanovala, obrnili se na ordinarijat, ki je spoznal zakon za neveljaven. Marija in Jurij sta pričela po svojem zastopniku pravdo. Stvar se je končno predložila apostolski stolici, ki je odlok ordinarijata potrdila.

Največja mesta v Avstriji. V avstrijski državni polovici je 51 mest, ki štejejo nad 20.000 prebivalcev; l. 1890 jih je bilo samo 35. Mesto Dunaj ima 1.639.840 prebivalcev, Praga s predmestji 436.195, Trst 167.300, Lvov 142.280, Gradec 125.300, Brno 104.000 itd.

Ropar Haiden pred porotniki. Iz Leobna na Štajerskem se poroča: Ropar Haiden, ki je bil strah tukajšnje okolice, je stal včeraj, 17. t. m. pred porotniki, obtožen raznih ropov in ulomov. Obsojen je bil na težko ječo do smrti.

Društva.

(Društven praznik) je imelo na nedeljo Sl. Imena J. društvo za katoliške delavke v Ljubljani. Zbranim v šent. Jakobski cerkvi je dr. M. Opeka z vneto besedo povzdigoval srca k Njemu. v čigar imenu ima delo človekovo neizmerno vrednost. Po lepem govoru je bila maša za društvenice, katerih jih je obilno število pristopilo k sveti mizi. Petje društvenega zbora pod vodstvom Fr. Ferjančiča je bilo tako milo naravno, da je človeku morala priti misel: tako pojo le srečni ljudje, ki strupenega sveta ne skušajo. Ko je zvečer predsednik p. n. kan. Jan Rosman delavke spodbujal, naj ostanejo zložne ter vesele v lepi družbi, videlo se je na zadovoljnih obrazih, da je njegov trud s tem društvom blago sloviljen. — Zgubljeni ljudje se zbirajo skupaj — v nesrečo, dobre poštene delavke pa išče družbe dobrih poštenih tovarišic, združene boste ohranile svojo čest in srečo.

(Občni zbor »Slo v. čebelarškega društva«) bo v četrtek 25. jan. 1900 v dvorani »Mestnega doma« ob 1/10. dopoldne z navadnim dnevnim redom. — Po zborovanju bo ogledovanje raznih čebelarških naprav, panjev itd.

(Pri občnem zboru bralnega društva v Mokronogu.) ki se je vršil v nedeljo dne 14. t. m., so bili izvoljeni: Predsednik g. Ig. Mohorčič ml., podpredsednik g. Ed. Bohinc, blagajnik g. V. Česnik, odborniki: gg. Mohorčič Ig. st., Ulepič Ivan, Penca Fran, Strel Peter, namestniki: gg. Šbil Jernej, Šašel Karol ml.

(Kmetijsko društvo v Selcih) bode imelo v nedeljo dne 28. januarja 1900 popoldne ob 4. uri v hiši Ivan Vrhunec, h št. 78 v Selcih svoj občni zbor.

(Društvo »Narodni Dom«) v Novem mestu je imelo dne 4. t. m. občni zbor, ki je sklenil, da se čitalnici za tri leta

obresti znižajo na 1% in vsled tega za dve leti ustavijo izplačila vsake dividende. V odbor so bili voljeni: Krajec, Pauser, Perko, dr. Poznik, dr. Schegula, pl. Sladovič in dr. Volčič.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj. 18. jan. Körber ima sestavljeno listo novih ministrov, katero jutri predloži cesarju. Prvo delo novega ministerstva je poskus za spravo mej Čehi in Nemci. Körber je pokazal obema načrt jezikovnega zakona, ki se bo vsled raznih dogovorov nekoliko spremenil. — Spravno konferenco skličejo dne 29. jan. nuvarija. Tega posvetovanja se udeležijo od češke strani: Adamek, Engel, Fořt, Gregor, Kaizl, Pacak, Skarda, Stransky, Začek, Šileny, Perko, Frid, Schwarzenberg in Mettal, od nemške strani pa: Funke, Pergelt, Nitsche, Eppinger, Schücker, Prade, Bärnreither, Gross, Menger, d'Elvert in Fux. Seje se bodo vršile v dveh ločenih komisijah, katerih se bodo udeleževali posamezni ministri.

Dunaj. 18. jan. Za trgovinskega ministra določeni Giovanelli se je danes dalje časa posvetoval s predsednikom zbornice dr. Fuchsom.

Amsterdam. 18. jan. Strašen potres je divjal včeraj na Sumatri in Javi. Mesto Tjandver je popolnoma razrušeno. 1500 ljudi je mrtvih.

Vojska v Južni Afriki.

Vojni načrt generala Bullerja, o katerem smo govorili včeraj, vrlo dopada angleškemu vojnemu uradu, toda popolnoma pa še vendar niso prepričani, da se mu posreči drzni poskus. Jezi jih pred vsem, zakaj noče Buller v javnost s podrobnostimi, zakaj je vse nekam tiho, kakor bi počivalo vse orožje. Seveda nihče ne zahteva, da sporoči general svoje naklepe Burom ali pa njih zaveznikom, spodobilo bi se pa, da bi vsaj osrednji vojni urad bil vedno poučen o njegovih operacijah in njih namenu, ker njegovi dosežki manevri niso nikomur všeč.

Vojaškim krogom pred vsem ne gre v glavo, kako more Buller sploh misliti na očitano obkoljenje. Ze okolnost, da v zadnjem času toli imenovanega Potgieters-Drift ni začrtanega v nikakem angleškem zemljevidu, jim provzroča mnogo pomislekov, kajti kako neki je mogel Buller z veliko armado prepeljati se preko Tugele na mestu, ki niti ni tolike važnosti, da bi je bili vsprejeli v zemljevid, v kljub temu, da se ta kraj sploh ne more ponašati z večjim številom prehodov. Potem pa tudi ne morejo umeti, kako neki je mogel premagati vse številne, močne ovire na svojem potu preko Springfielda, kjer je polno burskih utrd.

Se bolj neumevna se pa zdi tem vojaškim krogom akcija Warrenova, ki je zbral okolu sebe vse »ostanke«, za katere se ostali generali ne brigajo. Potem pa pride še vest, da so Buri jeli pomikati se iz svojih dosežanj, utrd ter da so morda celo opustili obleganje Ladysmitha! To vse se jim zdi ravno tako neverjetno, kakor da so se Oranji naveličali boja.

O večji Bullerjevi akciji današnja poročila še ničesar ne povedo.

Pariz. 18. jan. »Echo de Paris« javlja, da se je pri odboru za zglaševanje prostovoljcev za bursko armado zglasilo že 4000 mladeničev. Mej njimi je precej inozencev.

London. 18. jan. Reuterjev urad poroča iz Rendsburga, da se je 17. t. m. vrnil oddelek, ki ga je poslal general French, da bi pretrgal zvezo mej sovražnikom. Oddelek je prišel do Norwals-Ponta in nima izgub.

London. 18. jan. »Times« poročajo, da se v Johannesburgu priznava, da je došlo v Transval 20 topov preko delagosaškega zaliva.

London. 18. jan. Večerni listi poročajo iz Jacobsdala 14. t. m.: Mnogi ubežniki iz Kimberleya pripovedujejo, da je posadki pošla do mala vsa zaloga živil.

London. 18. jan. Poročila iz južne Afrike poročajo, da se bje bitka pri Springfieldu, kjer branijo Buri Angležem prehod čez Tugelo.

Zaročenca.

(A promessi sposi.)

Manuska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisatelj Alessandro Manzoni, prev. I. B. — (Dalje.)

Renzo je prav rad sprejel ta nasvet, Lucia ga odobri, Agnese pa, ponosna nanj, pobere uboge živali po vrsti iz kurnika, mene vseh osem nog skupaj, kakor bi hotela narediti šopek cvetic, ovije ter zveže jih z motvozom in jih izroči Renzu. Ta pa se, bodreč k upanju in sam poln nadej, odpravi skozi vrt, da bi se ognil dečkom, ki bi sicer tekli za njim in vpili: „Ženin, ženin!“ Šel je čez polja, ali kakor tam pravijo, čez „kraje“, udaril jo po stezicah, mrmrajoč, premišljujoč svojo osodo in tuhtajoč svoj pogovor z doktorjem Azzecca-garbugli. Čitatelj naj si predstavlja sam, kako se je godilo mej potjo ubogim živalim, ki so bile tako za bedra vkup zvezane, z glavo navzdol, v roki moža, v katerem je vse vrelo in kipelo, ki je vse svoje misli, ki so se mu podile po glavi, spremljal z živahnim kretanjem. Sedaj je stegnil roko od jeze, sedaj jo dvignil iz obupnosti, sedaj je zopet mahal ž njo po zraku, kakor bi pretil, in vselej je živali pošteno pretresel, da so štiri povešene glave skočile kvišku; živali so se pa v tem mej sabo neprenehoma kavsale, kakor se le prerado prigaja mej sotrpini.

Ko pride v trg, vpraša najprej po stanovani doktorjem. Pokažejo mu je in on gre tja. Pri vходу polasti se ga oni strah, ki prevzame uboge neomikane ljudi v bližini gospodov ali učenih ljudij. Ves govor, na katerega se je pripravil, je h krati pozabil. Ožré se na kapune in vzraste mu zopet pogum. V kuhinji vpraša, je-li bi mogel govoriti z gospodom doktorjem. Kuharica ogleda živali in kakor bi bila že navajena na take darove, stegne roko po njih, toda Renzo jih umakne nazaj, ker je hotel, da bi doktor videl, da ni prišel praznih rok. Le-ta se prikaže, baš ko reče dekla: „dajte sem in pojdite noter!“ — Renzo se globoko priklone; doktor ga prijazno vsprejme rekoč: „Vstopi, dragi sinko!“ in ga pelje v svojo sobo. Bila je to velika izba; na treh stenah so visele podobe dvanajstih cesarjev; ob četrti je stala velika polica starih in zaprašenih knjig, na sredi pa miza polna listin, prošenj, tožb, ukazov, s tremi ali štirimi stoli naokrog. Na jedni strani pa je bil stol s širokim in visokom naslonjalom, z dvema lesenima okraskoma, ki sta bila podobna paru rogov. Miza je bila pokrita z usnjem, katerega veliki okovi so deloma uže davno odpali, tako da se je dalo pokrivalo tu in tam na oglih poljubno zavijati. Doktor je bil v obleki za doma, namreč že precej oguljenem plašču, katerega je oblekel pred leti, ko je hodil po tehtnih opravkih v Milan, ob svečanih prilikah. Zaprl je za sabo vrata in dal mladeniču pogum, rekoč: „Torej sinko, povej mi, kaj te teži!“

„Zaupal bi vam rad nekaj.“

„Tukaj sem“, odgovori doktor, „govori!“ Vsede se v naslanjač. Renzo stoji pred mizo, držeč v desni pokrivalo, katero vrti z drugo roko, ter začne: „Izvedel bi rad od vas, ki ste učen mož...“

„Razloži mi svojo zadevo!“ prekine ga doktor.

„Oprostite; mi revčki ne znamo kaj prida govoriti. Jaz bi torej rad vedel...“

„Blaženi ljudje, da ste vsi jednaki! Ne razložite mi svoje zadeve, marveč me samo izprašujete, ker imate uže svoje narčte v glavi.“

„Oprostite, gospod doktor. Rad vi vedel, je li kaznjivo, če kdo zagrozi župniku, naj ne sklene kacega zakona.“

— Razumem — pravi doktor sam pri sebi, dasi v resnici ni ničesar razumel. — Razumem. — Tu se naredi resnega, toda z njegovo resnobo se družita pomilovanje in gorečnost. Silovito stisne ustnice, iz katerih se izvije nerazločen glas. Ta je značil občutek, katerega je bolj jasno izrazil pozneje v svojih prvih besedah. „Resna reč, sinko; važna reč. Prav je, da si prišel k meni. To je jasen slučaj, s katerim se peča sto ukazov in... uprav v neki naredbi iz prejšnjega leta od sedanjega gospoda namestnika. Videl bodeš precej z lastnimi očmi.“

Nato se dvigne iz naslanjača, poseže s svojo roko v ono zmes papirjev, premetajoč jih sem ter tja, kakor bi vel žito v korcu. „Kje tiči sedaj? Prikaži se! Treba je toliko stvari imeti pri rokah. Mora biti tu, ker je važna naredba. Aha, tu!“

Vzame jo, razgrne, pogleda na datum in še bolj resno se držeč, pravi: „15. vinotoka leta 1627! Res, iz preteklega leta: popolnoma nova naredba. Teh se najbolj bojé. Znaš li čitati, sinko?“

„Malce, gospod doktor.“

„Dobro, sledi mi z očmi in videl bodeš!“

Držeč naredbo visoko pred sabo začne čitati, mrmraje na nekaterih mestih, razločno in izrazovito na drugih, kakor nanese potreba.

„Četudi so se z naredbo, objavljeno od vojvode di Fria dne 14. grudnia leta 1620 in potrjeno od prevzvišenega in presvetlega gospoda Gonzalo Fernandez de Cordova itd., z izrednimi in ostrimi sredstvi odvrnila zatiranja, stiske in nasilstva, s katerimi se pregreše nekateri proti udanim podložnikom Njegovoga Veličanstva, vendar so se tako pomnožili izgređi in hudobije itd., da je Njegova Svetlost prisiljena itd. Radi tega je po nasvetu starešinstva in sodnega dvora itd. sklenil, objaviti to-le naredbo: Da pričnemo z nasilji... Skušnja nas uči, da i v mestu i na deželi — „ali slišiš?“ — te države na razne načine stiskajo in zatirajo najbolj slabotne ljudi, n. pr. s tem, da jih silijo k nepravilnim kupnim in najemnim pogodbam... itd. — „kje si? Aha! tu! glej! čuj!...“ da se sklepajo ali ne sklepajo zakoni...“ „Ej?“

„To je moja zadeva“, reče Renzo.

„Čuj, čuj, je še vse kaj družega; in potem bomo videli, kakšna je kazen.“ „Naj se dokaže ali ne dokaže, da kdo gre s kraja, kjer stanuje itd.; da plača dolg; da ga drugi pusti v miru; da gre k svojemu mlinu.“ „To nas nič ne briga. Aha, tu smo.“ „Duhovnik, ki ne izpolnjuje svojih dolžnostij, ki se ne vede po postavi.“ „He?“

„Kakor bi naredbo navlašč za - me izdali.“

„He? Res je! Čuj!“ „In druga jednaka nasilstva, naj jih zagreše fevdalci, plemeni-taši, srednji stanovi ali pa nižje ljudstvo.“ „Nikdo ne uteče: tu so vsi kakor v dolini Jozafat. Čuj sedaj kazen!“

„Vse te in druge podobne hudobije so sicer že prepovedane, toda ker je potrebna večja strogost, Njegova Svetlost vendar za-

poveduje in ukazuje, da vse one, ki se pregreše proti omenjenim členom, ali storé kaj jednacega, kaznujejo vsi redni sodniki te dežele z denarno ali telesno kaznijo, z izgonom ali galejo, tudi s smrtjo...“ „prava malenkost!“ „po razsodbi Njegove Svetlosti ali starešinstva, kakor so baš posamezni slučajji, osebe in okolščine. In to brez prizanesljivosti, z vso strogostjo itd.“ „To so lepe stvari, ne res? Glej tu, podpis: „Gonzalo Fernandez de Cordova“; in niže: „Platonus“. In tu: „Vidit Ferrer“; ne manjka ničesar.“ (Dalje prih.)

Umrli so:

16. januarija Leopoldina Gašparič, uradnega sluga vdova, 68 let, Gospodske ulice 10, srčna hiba.
17. januarija Jakob Terček, hlapec, 63 let, Vegove ulice 9, jetika.

V hiralnici:

16. januarija. Ivan Vodnik, gostac, 75 let, ostarelost.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 17. januarija 1900.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za pomlad . gl.	7 84	do gl.	7 85
Rž za pomlad	6 71	»	6 72
Turšica za maj-junij »	5 22	»	5 23
Oves za pomlad	5 34	»	5 35

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura po Celsij	Vetovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
17.	9. zveč.	731.4	2.7	sl. zrač.	oblačno	0.0
18.	7. zjutr.	728.3	3.7	sl. jrah.	oblačno	0.0
	2. popol.	726.8	4.3	sl. sever	»	»

Srednja večerajšnja temperatura 3.3 normale: -2.5°.

Pleskarska in v to stroko všteta se stavbena in pohištvena dela izvršujeta in se priporočata v naročila iz mesta in z dežele **BRATA EBERL v Ljubljani**, Františkanske ulice. — Najnižje cene. — Vzorci so vselej na razpolago. — Izvrševanje strokovno, nesporno in brez ikakršne. 13 11-9

Št. 259.

Razglas.

Podpisani magistrat mladenčem rojenim leta 1877, 1878, 1879 in 1881, kateri stopijo letos v vojaško enosno črnovojniško dobo, naznanja:

1. da se bo dné 20. t. m. ob 9. uri dopoldne vršilo žrebanje v smislu § 32 vojnega zakonika 1. del pri tukajšnjem uradu v konferenčni sobi. To žrebanje, h kateremu ima vsakdo pristop, velja za one mladeniče, ki izpolnijo letos 21. leto (rojstveno leto 1879) in toraj letos pridejo prvič k naboru;
2. da so ed 13. do 19. t. m. v uradnih urah imeniki onih mladeničev, kateri pridejo letos k naboru, pri tukajšnjem uradu v pisarni vojaškega referenta na ogled. Kdor opazi kak pogrešek, napačni vpis ali ima pomislek proti zaprosenim ugodnostim ali proti prošnjam za nabor v kraju, kjer prosilec biva, naj le to pismeno ali ustno naznani tukajšnjemu uradu;
3. da so ed 13. do 19. t. m. v navadnih uradnih urah pri tukajšnjem uradu v pisarni vojaškega referenta imeniki domaših in tujih leta 1881 rojenih z letošnjim letom v črno vojno vstopivših mladeničev na ogled. Pogreški in nedostatki naj se pismeno ali ustno naznanijo tukajšnjemu uradu.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 3. januarija 1900.

Razglas.

Mestna hranilnica ljubljanska razpisuje s tem službo

asistenta

z letno plačo 1400 kron in stanarino 300 kron ter s pravico do dveh petletnic po 200 kron.

Prošnje za to službo z dokazili o usposobljenosti vložiti je do vštete 21. janu-

varija t. l. pri podpisnem ravateljstvu.

Pri nastopu službe položiti je kavejco v visokosti plače.

V Ljubljani, dné 7. januarija 1900.

Ravnateljstvo mestne hranilnice ljubljanske.

22 3-5

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in 984 13 razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20,000.000 K.

Reservni zaklad nad 7,500.000 K.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznju, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benesavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Dunajska borza.

Dné 18. januarija.	
Skupni državni dolg v notah	95.80
Skupni državni dolg v srebru	99.55
Avstrijska zlata renta 4%	98.90
Avstrijska krona rent 4%, 200 kron	98.95
Ogerska zlata rent 4%	98.70
Ogerska krona rent 4%, 200	94.95
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	130.70
Kreditne delnice, 160 gld.	234.60
London vista	242.25
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v.	118.15

Dné 17. januarija.	
3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	160 —
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159.25
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	200.50
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98 —
Tisne srečke 4%, 100 gld.	138.20
Dunavske vravnjavne srečke 5%	258 —

Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878	107.50
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	96 —
Priporitne obveznice državne železnice	88.50
» južne železnice 3%	70.40
» južne železnice 5%	100.20
» dolenskih železnice 4%	99.50
Kreditne srečke, 100 gld.	394 —
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	350 —
Avstrijskega rubečega križa srečke, 10 gld.	43.50
Ogerskega 5	21 —
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	13.20
Rudolfove srečke, 10 gld.	55 —

Salmove srečke, 40 gld.	—
St. Genois srečke, 40 gld.	176 —
Waldsteinove srečke, 20 gld.	180 —
Ljubljanske srečke	52 —
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	123.25
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	236.20
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	78.50
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	25.50
Splošna avstrijska stavbinska družba	100.25
Montanska družba avstr. plan.	276.50
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	300 —
Papirnih rubljev 100	254.50

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobika. — Promese za vsako žrebanje. Kulapina izvršitev naročil na borzi.

Menjalnica dolniška družba

„M E R C U R“
I., Wallzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti.

naloženih glavnice.